

Panun rakinoita

Valkean Oulun kasvot.

Valkeat kaupungit — siitähän se läksi, Koskenniemen laulannasta, Oulomme kaunis korkonimi "Pohjolan valkea kaupunki". Joku, oikeastaan monikin, on nimelle nauranut: valkea — pyh! Ja tuollainen pessimistinen kyynikko on pistänyt kädet kyynärpäitä myöten sadetakin taskuun ja luonut katseensa mustana kiiltävään asvalttiin. Mutta kaikelahan on yöaikansa. Tammikuussa tilanne jo muuttuu ja helmikuussa ja maaliskuussa on kaupunkikiva puhdas, Oulu on pessyt kasvonsa ja ne kirkastuvat siten päivä päivältä. Tällä hetkellä voidaan jälleen sataprosenttisesti sanoa, että tämä on valkea kaupunki: No, onhan niitä, mustiakin pilkkuja, mutta on auringollakin pilkkunsa eikä sen kirkkautta silti kielletä. Oulun valkeus on enemmän kokonaisnäkemystä kuin yksityiskohtia, enemmän tunnelmaa kuin käsin kosketeltavaa. Se täytyy tajuta jonain maaliskuksena keskipäivän hetkenä tai talviyön yksinäisellä kävelyllä vanhojen talojen ja huurteisten puistojen vaiheilla tai kesäyönä silloilla tai merellä aamuaurinon noustessa kultaamaan kaupungin profiilia, siniselle taivaalle piirtyvää valkeaa silhuettia.

Valitettavasti ei kaikkina näinä vuosina ole voitu seurata vanhoja perinteitä eikä valitettavasti aina ole ollut siihen kaikilla haluakaan. Valkeaan kuvaan on jäänyt liian paljon mustia ja tiilipunaisia pilkkuja. Tällaisia pilkkuja ovat myös tyyli-rikot, sentapaiset kuin funkistyylinen, laatikkotalo vanhojen tyylikkääten maalaistalojen muodostamassa kirkonkyläkeskuksessa. On syytä olla tervehtiä kaupunginvaltuuston päätöstä julkisivulautakunnan asettamisesta valvomaan rakennusten julkisivupiirustusten hyväksymistä. Täten saadaan varmaan aikaan terveellinen tarkailu, joka koituu kaupunkimme kokonaiskuvan hyväksi. Tyyli, kokonaistyyli, sillähän lopultakin on ratkaiseva merkitys. Nähdäkseni tämännäköisen julkisivulautakunnan tehtäviin kuuluu myös

julkisivun värin ja samalla siis Valkean Oulun kuvan vaaliminen.

Tämä julkisivulautakunta ei kuitenkaan ajanmittaan riittäne. Kaupunginvaltuustossa teki jo toimitusjohtaja Tauno Kokko, jonka sydämellä tämännäköiset oululaisasiat kovasti tuntuvat olevan, ehdotuksen, että valtuustolle ensi tilassa jätettäisiin ehdotus kauneuslautakunnan asettamisesta. Vastaperustettua lautakuntaa voitaisiin laajentaa tai sitten se alistaa perustettavan lautakunnan alaiseksi tai sulattaa siihen ja ko. lautakunta saisi tehtäväkseen valvoa kaupunkikuvamme kehittymistä sekä meri- että lintuperspektiivistä, suunnitella yksityiskohtia tämän kaupunkikuvan sisällä, tehdä ehdotuksia muistomerkkien ja muistopatsaiden tilaamisesta, ehkäpä peräti jonkun taideteoksen, — veistoksen — yleensä sovittamisesta sopivaan ympäristöön.

Se voisi olla avuksi kaupunginpuutarhurille Oulun "keuhkojen" hoidossa ja kaunistamassa ja hyvän Plaanaojamme suunnittelemisessa sellaiseksi, ettei ihmisellä erinäisinä vuodenaikoina olisi sydänalassaan tunne, josta hän ei osaisi sanoa pakottaako se hänet itkemään vaiko nauramaan.

A propos — Plaanaoja-Kaupunginojal Kieltämättä ei tuo vanha nimi, saati sen lyhennys Laanaoja, ole kaunis, mutta se on kuitenkin "vanahaa" oulua. Alkoon koskaan syyllistyttäkö tässä kaupungissa sellaiseen kielen uudenaikaistamiseen, että Laanaojasta tehdään "Laaniska", kuten vieläpä eräessä täläläisessä aviiisissa on tehty. Laaniska — saan vatsanväänteitä pelkästä tavaamisesta — ja yleensä kaikki -ska päätteinen, kuten esim. "lyska" pro vanha kunnon "lyysejo", on-tullista tullutta hapatusta ja tuomitteleen "stadin kundien" kielen, jonka matkimiseen meillä ei ole mitään aihetta. Kerhohiinskat, Pyrhöläiset ja muut Isolaiskat ovat taas asia aivan erikseen, johon tätä ei saa sotkea.

Tämäkin on eräänlaista julkisivun vaalimista ja puhtaana pitämistä.